

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 270/04-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. januára 2005 v senáte zloženom z predsedu Eduarda Bárányu a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť Petra Vávru a Márie Vávrovej, obaja bytom Z. M., zastúpených advokátom JUDr. P. K., N., ktorou namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nitra v konaní sp. zn. 9 C 163/98, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Petra Vávru na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 9 C 163/98 porušené bolo.

2. Základné právo Márie Vávrovej na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 9 C 163/98 porušené bolo.

3. Okresnému súdu Nitra p r i k a z u j e v konaní sp. zn. 9 C 163/98 konať bez zbytočných priet'ahov.

4. Petrovi Vávrovi p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Nitra p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Márii Vávrovej p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Nitra p o v i n n ý zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

6. Okresný súd Nitra j e p o v i n n ý nahradiť Petrovi Vávrovi a Márii Vávrovej trovy právneho zastúpenia v sume 17 920 Sk (slovom sedemnást'tisícdeväťstodvadsať slovenských korún) na bankový účet právneho zástupcu JUDr. P. K. do pätnástich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

7. Sťažnosti Petra Vávru a Márie Vávrovej vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. augusta 2004 doručená sťažnosť Petra Vávru a Márie Vávrovej, obaja bytom Z. M. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. P. K., N., ktorou namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Okresným súdom Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 9 C 163/98.

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 270/04-9 z 10. septembra 2004 prijal sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie.

Predsedníčka okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu, ktorá jej bola doručená 14. októbra 2004, vyjadrila, že okresný súd netrvá na verejnom ústnom pojednávaní pred ústavným súdom. Právny zástupca sťažovateľov vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 15. októbra 2004 oznámil, že netrvá na verejnom ústnom pojednávaní pred ústavným súdom.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd využil možnosť postupu podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, pretože vzhľadom na charakter posudzovanej veci, v ktorej je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti uviedli, že žalobou doručenu okresnému súdu 19. mája 1998 sa domáhali, aby okresný súd určil, že sú výlučnými bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území Z. M., uvedených vo výkaze - výmere geometrického plánu č. 244-244-0174-93 ako parc. č. 13613/1 - vinica vo výmere 1391 m² a parc. č. 13613/2 - zast. plocha (iná stavba) vo výmere 14 m².

Okresný súd rozsudkom z 27. januára 1999 žalobe sťažovateľov vyhovel v plnom rozsahu. Uvedený rozsudok bol právnenému zástupcovi sťažovateľov doručený v písomnom vyhotovení až 8. marca 2001, t. j. po 26 mesiacoch od jeho vyhlásenia. Odporca v 1. rade podal proti predmetnému rozsudku 10. decembra 2001 odvolanie, ktoré bolo právnenému zástupcovi sťažovateľov doručené 3. apríla 2002, pričom sťažovatelia sa prostredníctvom právneho zástupcu k tomuto odvolaniu vyjadrili 16. apríla 2002.

Právnenému zástupcovi sťažovateľov bolo 9. apríla 2003 doručené podanie odporcu v 1. rade, ktoré doručil súdu 10. decembra 2001 a bolo označené ako návrh na pridelenie veci inému súdu. Právny zástupca sťažovateľov sa k tomuto podaniu vyjadril 10. apríla 2003. Sťažovatelia vo svojej sťažnosti uvádzajú, že od uvedeného dátumu sa v predmetnej

veci nekonajú žiadne úkony a nie je možné dosiahnuť, aby rozsudok nadobudol právoplatnosť.

Sťažovatelia doručili prostredníctvom právneho zástupcu predsedníčke okresného súdu 10. júna 2004 sťažnosť na prietahy v predmetnom konaní. Predsedníčka okresného súdu v odpovedi z 12. júla 2004 uviedla, že okresný súd koná v uvedenej veci a nezistila subjektívne prietahy v konaní zákonnej sudkyne, ktorá vykonáva v danej veci úkony v primeraných časových intervaloch vzhľadom na počet vecí, ktoré vo svojom oddelení vybavuje.

S prihliadnutím na vzniknuté prietahy v konaní spôsobené okresným súdom sťažovatelia vo svojom návrhu výroku rozhodnutia (petite) žiadajú, aby ústavný súd vyslovil porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní okresného súdu sp. zn. 9 C 163/98 a prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov. Zároveň sťažovatelia požadujú primerané finančné zadost'učinenie v sume 100 000 Sk a náhradu trov právneho zastúpenia.

Ústavný súd výzvou zo 6. októbra 2004 požiadal predsedníčku okresného súdu, aby sa v zmysle ustanovenia § 29 ods. 6 zákona o ústavnom súde vyjadrila k sťažnosti sťažovateľov. Predsedníčka okresného súdu vo svojej odpovedi z 25. októbra 2004 uviedla prehľad úkonov vykonaných v predmetnej veci a vyjadrila sa, že uvedená vec je od 27. januára 1999 rozhodnutá, rozhodnutie však dosiaľ nenadobudlo právoplatnosť. Uvedený stav bol zapríčinený skutočnosťou, že po vyhlásení rozsudku bolo potrebné spis pre jeho stratu rekonštruovať, a preto bol rozsudok písomne vyhotovený až 26. februára 2001, ako aj viacerými procesnými podaniami odporcu v 1. rade.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení ďalej uviedla, že okresný súd úkony v predmetnej veci vykonával plynule „... a s ohľadom na pracovnú záťažnosť sudcov aj v primeranom tempe“. Zároveň žiada, aby bolo prihliadnuté na skutočnosť, že pri prerokovávaní veci sa vystriedali dvaja zákonní sudcovia, pričom v dôsledku vytvorenia Krajského súdu v Nitre a postupným odchodom sudcov na novovytvorený súd, prípadne

odchodom sudcov mimo justície alebo odchodom mladých sudkýň na materskú dovolenku „... sme dlhodobo čelili nedostatku sudcov“.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľov, stanoviska predsedníčky okresného súdu a najmä podrobného preštudovania rekonštruovaného spisu okresného súdu sp. zn. 9 C 163/98 zistil nasledovný priebeh a stav konania.

Podľa zápisnice okresného súdu „o rekonštrukcii spisu OS Nitra sp. zn. 9 C 163/98“ z 22. mája 2000 (č. 1. 1 spisu) boli do dátumu vypracovania tejto zápisnice vykonané nasledovné úkony v posudzovanej veci:

„Nápad – 19. mája 1998

Pojednávania: prvé pojednávanie: 28. septembra 1998 – zrušené, odročené

21. októbra 1998 – zrušené, odročené

20. novembra 1998

11. decembra 1998

27. januára 1999 – vyhlásený rozsudok“

V zmysle predmetnej zápisnice sťažovateľa doručili okresnému súdu 19. mája 1998 návrh na začatie konania o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam proti odporcom v 1. až 9. rade.

Okresný súd vyzval prípisom z 1. júna 2000 právneho zástupcu sťažovateľov, aby v lehote 10 dní predložil požadované písomnosti z dôvodu rekonštrukcie spisu. Právny zástupca sťažovateľov doručil okresnému súdu požadované písomnosti 6. júna 2000. Okresný súd nariadil 10. novembra 2000 termín pojednávania na 19. január 2001. Odporca v 1. rade doručil okresnému súdu 12. decembra 2000 písomné ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní nariadenom na 19. január 2001 zo zdravotných dôvodov.

Právny zástupca sťažovateľov doručil okresnému súdu 20. decembra 2000 písomnosti týkajúce sa predmetu konania. Odporcovia v 2. až 4. rade doručili okresnému súdu 16. januára 2001 vyjadrenie k predmetu konania. Okresný súd rozsudkom č. k. 9 C 163/98-19 z 27. januára 1999 určil, že sťažovatelia sú výlučnými bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností týkajúcich sa predmetu konania. Okresný súd vydal 26. februára 2001 pokyn na doručenie uvedeného rozsudku účastníkom konania.

Okresný súd vydal 7. júna 2001 pokyn na doručenie prípisu Obecnému úradu Holubice, Česká republika, aby v lehote 10 dní oznámil dátum úmrtia odporcu v 5. rade a názov súdu, ktorý prerokoval dedičstvo po ňom. Odpoveď Obecného úradu Holubice, Česká republika bola okresnému súdu doručená 2. júla 2001. Okresný súd vydal 9. júla 2001 pokyn na doručenie prípisu Okresnému súdu Praha – Západ, Česká republika, aby v lehote 20 dní oznámil, či prerokovával dedičstvo po zosnulom odporcovi v 5. rade.

Okresný súd vydal 10. augusta 2001 pokyn na doručenie prípisu Okresnému súdu Praha 1, Česká republika, aby v lehote 20 dní oznámil, či prerokovával dedičstvo po zosnulom odporcovi v 5. rade. Obvodný súd Praha 1, Česká republika v oznámení doručenom okresnému súdu 30. augusta 2001 uviedol, že prípis okresného súdu bol postúpený na vybavenie miestne príslušnému Okresnému súdu Praha – Západ.

Podľa úradného záznamu okresného súdu č. k. 9 C 163/98-31 z 2. novembra 2001 predseda okresného súdu pridelil posudzovaný spis na vybavenie novej zákonnej sudkyňi. Okresný súd vydal 7. novembra 2001 pokyn na opätovné doručenie rozsudku č. k. 9 C 163/98-19 z 27. januára 1999 odporcom v 1. a 7. rade prostredníctvom policajných orgánov a doručenie prípisu Okresnému súdu Praha – Západ, či prerokoval dedičstvo po zosnulom odporcovi v 5. rade. Mestská polícia mesta Zlaté Moravce doručila okresnému súdu 28. novembra 2001 správu o doručení uvedeného rozsudku odporcovi v 7. rade. Obvodné oddelenie Policajného zboru Bratislava – Dúbravka doručilo okresnému súdu 5. decembra 2001 správu o doručení predmetného rozsudku odporcovi v 1. rade.

Odporca v 1. rade doručil okresnému súdu 10. decembra 2001 odvolanie voči doručenému rozsudku a návrh na vydanie predbežného opatrenia, aby sťažovatelia nemohli nakladať s nehnuteľnosťami, ktoré sú predmetom konania. Okresný súd vydal 11. decembra 2001 pokyn na doručenie prípisu odporcovi v 1. rade, aby v lehote 5 dní upresnil svoje odvolanie. Podpredsedníčka Krajského súdu v Nitre doručila 20. decembra 2001 okresnému súdu návrh odporcu v 1. rade na pridelenie veci inému súdu.

Okresný súd vydal 28. decembra 2001 pokyn na doručenie prípisu odporcovi v 1. rade, aby v lehote 5 dní upresnil svoj návrh na vydanie predbežného opatrenia v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. V spise je na č. 1. 45 priložené doplnenie odvolania odporcu v 1. rade z 22. decembra 2001 bez dátumu jeho doručenia okresnému súdu.

Okresný súd uznesením č. k. 9 C 163/98-47 z 23. januára 2002 konanie vo veci predbežného opatrenia zastavil podľa ustanovenia § 43 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, zároveň vydal pokyn na doručenie predmetného uznesenia účastníkom konania a vyzval Okresný súd Praha – Západ, aby v lehote 10 dní oznámil, či prerokovával dedičstvo po zosnulom odporcovi v 5. rade.

Okresný súd prípisom z 23. januára 2002 vyzval odporcu v 1. rade, aby v lehote 5 dní upresnil dôvody odvolania proti rozsudku č. k. 9 C 163/98-19 z 27. januára 1999 pod hrozbou zastavenia odvolacieho konania. Odpoveď Okresného súdu Praha – Západ bola okresnému súdu doručená 1. marca 2002.

Okresný súd vyzval 26. marca 2002 odporcu v 1. rade na úhradu súdneho poplatku za podaný návrh na prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti v lehote 5 dní. Podľa úradného záznamu okresného súdu z 15. apríla 2002 právny zástupca sťažovateľa nahliadol do posudzovaného spisu a 16. apríla 2002 doručil okresnému súdu vyjadrenie k odvolaniu odporcu v 1. rade. Úhrada súdneho poplatku za podanie návrhu na prikázanie veci inému súdu odporcom v 1. rade bola okresnému súdu doručená 22. apríla 2002.

Okresný súd prípisom z 2. mája 2002 požiadal Okresný súd Praha – Západ o zaslanie správy - okruhu dedičov po zosnulom odporcovi v 5. rade v lehote 10 dní a 27. júna 2002 vydal pokyn na zaslanie urgencyie týkajúcej sa uvedeného prípisu. Odpoveď Okresného súdu Praha – Západ z 13. júna 2002 je v posudzovanom spise založená na č. 1. 58 bez dátumu doručenia okresnému súdu.

Okresný súd vydal 15. augusta 2002 pokyn na doručenie rozsudku manželke zosnulého odporcu v 5. rade. Okresný súd vydal 20. septembra 2002 pokyn na predloženie posudzovanej veci Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o prikázaní veci inému súdu z dôvodu vhodnosti podľa návrhu odporcu v 1. rade vo vyjadrení zo 7. decembra 2001.

Najvyšší súd prípisom zo 14. novembra 2002 vrátil spis okresnému súdu bez rozhodnutia z dôvodu nevyhnutnosti doplniť návrh odporcu v 1. rade o požadované náležitosti a vyjadrenia ostatných účastníkov konania k danému návrhu. Okresný súd prípisom z 29. novembra 2002 požiadal Okresný súd Bratislava II o vypočutie odporcu v 1. rade z dôvodu doplnenia jeho návrhu v zmysle pokynov najvyššieho súdu. Okresný súd Bratislava II doručil okresnému súdu 21. februára 2003 odpoveď na dožiadanie so zápisnicou o výsluchu odporcu v 1. rade.

Okresný súd vydal 10. marca 2003 pokyn na predloženie posudzovaného spisu sudkyňi okresného súdu, aby sa vyjadrila k námietke zaujatosti. Vyjadrenie uvedenej sudkyne okresného súdu z 18. marca 2003 je v spise založené na č. 1. 69. Okresný súd vydal 19. marca 2003 pokyn na doručenie návrhu na prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti odporcu v 1. rade zo 7. decembra 2001 účastníkom konania, aby sa k nemu v lehote 5 dní vyjadrili. Odpoveď právneho zástupcu sťažovateľa bola okresnému súdu doručená 10. apríla 2003. Okresný súd vydal 29. septembra 2003 pokyn na opätovné zaslanie prípisu odporcom v 2. až 9. rade, aby sa k nemu vyjadrili.

Okresný súd vydal 30. januára 2004 pokyn na doručenie prípisu odporcovi v 1. rade, aby doplnil a upresnil vyjadrenie o námietke zaujatosti voči súdu zo 7. decembra 2001,

a 29. marca 2004 vydal pokyn na predloženie spisu Krajskému súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) za účelom rozhodnutia o podaní návrhu na prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti odporcu v 1. rade. Krajský súd prípisom z 21. júna 2004 zaslal posudzovaný spis najvyššiemu súdu. Spis bol najvyššiemu súdu doručený 14. septembra 2004. Najvyšší súd uznesením č. k. 5 Ndc 110/2004-78 z 22. septembra 2004 návrhu o prikázaní veci inému súdu z dôvodu vhodnosti odporcu v 1. rade nevyhovel. Predmetný spis bol okresnému súdu vrátený 29. októbra 2004.

Okresný súd vydal 2. novembra 2004 pokyn na opätovné zaslanie spisu najvyššiemu súdu, aby bol spis doplnený o potrebný počet rovnopisov uvedeného uznesenia najvyššieho súdu vzhľadom na počet účastníkov konania. Spis bol okresnému súdu vrátený 26. novembra 2004. Okresný súd vydal 29. novembra 2004 pokyn na doručenie predmetného uznesenia najvyššieho súdu účastníkom konania. Uvedeným úkonom okresného súdu (č. l. 82) posudzovaný spis končí.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Len prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby neodstráni a nemôže odstrániť. Až právoplatným rozhodnutím, bez ohľadu na to, či vyznie v prospech alebo neprospech

účastníka, sa vytvára právna istota. Preto na naplnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby všeobecný súd iba o veci konal a nerozhodol ju s účinkami právoplatnosti a prípadne vykonateľnosti svojho meritórneho rozhodnutia.

Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa naplní, ako to konštantne ústavný súd vo svojich rozhodnutiach uvádza, až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 26/95, I. ÚS 10/98, I. ÚS 89/99 a ďalšie).

Sťažovatelia doručili prostredníctvom právneho zástupcu predsedníčke okresného súdu 10. júna 2004 sťažnosť na prietahy v predmetnom konaní. Predsedníčka okresného súdu v odpovedi z 12. júla 2004 uviedla, že okresný súd koná v uvedenej veci a nezistila subjektívne prietahy v konaní zákonnej sudkyne, ktorá vykonáva v danej veci úkony v primeraných časových intervaloch vzhľadom na počet vecí, ktoré vo svojom oddelení vybavuje.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníkov súdneho konania a postup samotného súdu.

Ústavný súd nemohol posúdiť predmetné konanie podľa uvedených kritérií v období od doručenia návrhu sťažovateľov na začatie konania okresnému súdu 19. mája 1998 až do 27. januára 1999 (vyhlásenie rozsudku), a to z dôvodu rekonštrukcie spisu, pretože uvedené obdobie je heslovite zaznamenané na č. 1. 1 spisu a z tohto stručného záznamu nie je možné konanie podľa uvedených kritérií analyzovať. Z uvedeného dôvodu ústavný súd posudzoval len tú časť predmetného konania, ktorá nasledovala po vyhlásení rozsudku 27. januára 1999.

Pokiaľ ide o kritérium „právna a faktická zložitosť veci“, ústavný súd konštatuje, že predmetom sporu je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, teda ide o vec, ktorá

patrí po právnej stránke do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva s rozsiahlou judikatúrou v tejto oblasti.

Skutková stránka posudzovanej veci patrí k štandardným aj napriek protikladným stanoviskám účastníkov konania. Vyšší počet účastníkov konania na strane odporcov môže spôsobovať predlžovanie jednotlivých procesných úkonov, avšak napriek tejto skutočnosti zbytočné priet'ahy, ktoré v posudzovanom konaní nastali, nemožno pripísať na vrub tejto okolnosti.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovatelia prispeli k zbytočným priet'ahom v konaní, naopak, prostredníctvom právneho zástupcu reagovali na prípisy a výzvy okresného súdu vždy v požadovanej lehote.

Vyšší počet účastníkov konania na strane odporcov a podania odporcu v 1. rade spôsobili predĺženie konania, ústavný súd však uvedené predĺženie nepripisuje na ťarchu okresnému súdu, pretože v prípade protikladných stanovísk procesných strán nevyhnutne dochádza k predlžovaniu konania v dôsledku procesných úkonov sporových strán.

Tretím hodnotiacim kritériom, ktorým ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k porušeniu vyššie uvedeného práva, ústavný súd zistil, že tomu tak je, a to bez existencie zákonnej prekážky (napr. rozhodnutie II. ÚS 3/00).

Ústavný súd hodnotí obdobie od 27. februára 1999, keď uplynula zákonná lehota na písomné vyhotovenie rozsudku č. k. 9 C 163/98-19 z 27. januára 1999, do 22. mája 2000, keď okresný súd vydal pokyn na rekonštrukciu spisu, ako zbytočný priet'ah zo strany okresného súdu v trvaní 14,5 mesiacov. Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení

z 25. októbra 2004 uviedla, že v uvedenom období došlo k strate posudzovaného spisu a jeho následnej rekonštrukcii. Ústavný súd zastáva názor, že v prípade primeranej pozornosti pri manipulácii s uvedeným spisom by k jeho strate nedošlo, a preto ide v tomto prípade o okolnosť, ktorú je potrebné pripísať na ťarchu okresného súdu a nemôže byť na ujmu účastníkov konania.

Ústavný súd pri hodnotení posudzovaného spisu posúdil obdobie od 20. decembra 1999, keď bolo podanie odporcu v 1. rade o námietke zaujatosti a prikázaní veci inému súdu doručené okresnému súdu, do 14. novembra 2002, keď najvyšší súd vrátil spis z dôvodu potreby doplnenia podania odporcu v 1. rade, ako zbytočný priet'ah zo strany okresného súdu v trvaní 10,5 mesiacov. Z podania odporcu v 1. rade zo 7. decembra 1999 je zjavná jeho nepresnosť a neúplnosť. Ústavný súd zastáva názor, že okresný súd mohol po doručení uvedeného podania hneď vyzvať odporcu v 1. rade na upresnenie a doplnenie jeho podania podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, a nie až po nariadení tejto skutočnosti najvyšším súdom, čím vznikol zbytočný priet'ah v posudzovanom konaní.

Ústavný súd posúdil uvedené obdobie ako zbytočný priet'ah aj z toho dôvodu, že v období, keď bolo podanie odporcu v 1. rade o námietke zaujatosti a prikázaní veci inému súdu doručené okresnému súdu (20. decembra 2001), uplynulo už 34 mesiacov od vyhlásenia rozsudku, a povinnosťou okresného súdu bolo preto pristupovať k posudzovanému konaniu so zvláštnou starostlivosťou a dbať na vykonanie takých úkonov vo veci, ktoré by viedli k čo najskoršiemu predloženiu veci krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Predsedička okresného súdu vo svojom vyjadrení z 25. októbra 2004 ďalej uviedla, že okresný súd úkony v predmetnej veci vykonával plynule „... a s ohľadom na pracovnú zaťaženosť sudcov aj v primeranom tempe“. Zároveň žiada, aby bolo prihliadnuté na skutočnosť, že pri prerokovávaní veci sa vystriedali dvaja zákonní sudcovia, pričom v dôsledku vytvorenia Krajského súdu v Nitre a postupným odchodom sudcov na novovytvorený súd, prípadne odchodom sudcov mimo justície alebo odchodom mladých sudkýň na materskú dovolenku „... sme dlhodobo čelili nedostatku sudcov“.

Ústavný súd už v priebehu predchádzajúcej rozhodovacej činnosti ustálil, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, nezbavuje štát zodpovednosti za prieťahy v súdnom konaní (napr. rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 40/97). Podľa právneho názoru ústavného súdu vyjadreného v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 14/00 „*Otázky množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prieťahom v konaní*“.

Ústavný súd s prihliadnutím aj na ustanovenie § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku postup okresného súdu v predmetnej veci vyhodnotil ako konanie, v ktorom došlo k zbytočným prieťahom zo strany okresného súdu v celkovej dĺžke 25 mesiacov, t. j. obdobie od 27. februára 1999 do 22. mája 2000 (14,5 mesiacov) a od 20. decembra 2001 do 14. novembra 2002 (10,5 mesiacov).

Základné právo zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy sa realizuje takým konaním všeobecných súdov, ktoré plynule smeruje k odstráneniu právnej neistoty osoby, ktorá sa obrátila na súd v konkrétnej veci (napr. rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 40/97).

Na základe týchto dôvodov ústavný súd dospel k názoru, že bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, tak ako im ho zaručuje čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv a slobôd vzniklo nečinnosťou, môže ústavný súd prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

IV.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení práva sťažovateľov, zaoberal sa aj ich žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“.

V konkrétnych okolnostiach danej veci vidí ústavný súd nemajetkovú ujmu sťažovateľov najmä v okolnosti, keď okresný súd napriek strate predmetného spisu vykonal ďalší úkon vo veci až takmer po 15 mesiacoch od uskutočnenia predchádzajúceho úkonu, a napriek tejto okolnosti okresný súd nepostupoval vo veci efektívne a takým spôsobom, aby bola vec čo najskôr predložená odvolaciemu súdu. Ústavný súd pri stanovení výšky primeraného finančného zadost'učinenia zvlášť vzal do úvahy skutočnosť, že takmer 6 rokov po vyhlásení rozsudku ho nie je možné správoplatniť a mať tak umožnený riadny výkon vlastníckych práv. Ústavný súd preto považoval za primerané finančné zadost'učinenie pre každého zo sťažovateľov sumu 30 000 Sk.

Pri stanovení výšky primeraného finančného zadost'učinenia vychádzal ústavný súd zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu, preto ústavný súd žiadosti sťažovateľov o primerané finančné zadost'učinenie vo zvyšnej časti nevyhoviel a priznanú sumu považoval za primeranú aj s prihliadnutím na dĺžku zbytočných prieskumov spôsobených okresným súdom v posudzovanom konaní.

V súlade s ustanovením § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom uhrádza účastník zo svojho. Na základe ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý v odôvodnených prípadoch umožňuje ústavnému súdu podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy, ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov

právneho zastúpenia, pretože ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľov bolo porušené, a teda mali vo veci úspech.

Pri výške náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 13 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“), ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je oceníteľný peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna tretina výpočtového základu. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceníteľná peniazmi.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

V zmysle § 17 ods. 2 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 20 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní alebo obhajobe dvoch alebo viacerých osôb.

Podľa ustanovenia § 22 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. ak je advokát platiteľom dane z pridanej hodnoty, priznáva sa mu pri určení náhrady trov konania odmena zvýšená o daň z pridanej hodnoty. Právny zástupca sťažovateľov predložil ústavnému súdu 6. augusta 2004 fotokópiu osvedčenia o registrácii pre daň z pridanej hodnoty.

Podľa ustanovenia § 25 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. odmena vyčíslená podľa tejto vyhlášky sa zaokrúhľuje na celé slovenské desaťkoruny smerom hore.

Vzhľadom na skutočnosť, že dva úkony právnej služby boli zrealizované v roku 2004, ústavný súd vychádzal pri týchto úkonoch z oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky, podľa ktorého za prvý polrok 2003 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 13 602 Sk.

Podľa takto určených kritérií je výška odmeny za dva úkony právnej pomoci - prevzatie a príprava vecí a podanie vo veci samej 4 534 Sk za každý úkon v zmysle ustanovenia § 16 ods. 1 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., t. j. spolu 9 068 Sk, a znížená o 20 % predstavuje sumu 7 254,40 Sk u každého zo sťažovateľov, teda spolu 14 508,80 Sk. Ústavný súd rozhodol aj o priznaní náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 19 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., t. j. dvakrát 136 Sk u každého zo sťažovateľov, teda spolu 544 Sk.

Daň z pridanej hodnoty (sadzba 19 %) zo sumy 15 052,80 Sk (celková suma odmeny) je vyčíslená čiastkou 2 860,32 Sk.

Podľa takto určených kritérií je správny výpočet trov v sume 17 920 Sk, ktorú ústavný súd zaviazal uhradiť právnomu zástupcovi sťažovateľov okresný súd.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2005